ΣΕΡΒΙΑ

Μιλόσχης Πρίγκηψ Σερβίας, Λόγος εις την έναρξιν των συνδιασκέψεων της Σκουπτσίνης, εφημερίδα *Τηλέγραφος και Βυζαντίς*, Κωνσταντινούπολη 10-10-1859, σ. 2-3

«Την ψυχήν μου βαρύνει μέγα άχθος, ού ένεκα μόλις δύναμαι να ζω. Αι φροντίδες και οι πόθοι μου εστρέφοντο εις το να συνδράμω τον λαόν εν τη ανάγκη του· άμα πατήσας την γην ταύτην, ήκουσα πολλούς στεναγμούς πλην μέχρι τούδε δεν ηδυνήθην να στεγνώσω τα δάκρυα των δυστυχούντων αδελφών μας. Πανταχόθεν ακούω, ότι μέγα μέρος του λαού μας είναι υπέρ το μέτρον καταχρεωμένον και ότι διά τούτο στερείται στέγης και άρτου. Επιθυμώ διακαέστατα να θεραπεύσω το κακόν τούτο, διό και σας εκάλεσα ίνα με συνδράμητε προς εύρεσιν πραγματικής θεραπείας της καχεκτικής ταύτης νόσου. Υπάρχουσι παράπονα κατά των δικαστηρίων ότι δικάζουσι βραδέως και αδίκως. Η παράτασις των δικών είναι όπως δήποτε κακόν πράγμα, αλλ' έτι χειρότερον είναι η άδικος κρίσις. Επιθυμώ εκ πάσης ψυχής τε και καρδίας να παύση το κακόν τούτο. Ό,τι περί τούτου διανοούμαι να πράξω, θέλω σας το είπει· είθε δε να με βοηθήσητε όπως καταστήσωμεν αυτό καλήτερον και συμφερώτερον προς τον λαόν.

Αδελφοί! Η οικονομία μας, ή τε δημοσία και η ιδιωτική, είναι εις οικτράν κατάστασιν και δείται μεγάλων βελτιώσεων. Επικαλούμαι την προσοχήν σας εις το αντικείμενον τούτο, επειδή άνευ υλικής ευημερίας, δεν πρέπει να προσδοκά τις παρά του λαού μεγάλας και ευγενείς πράξεις. Σας λέγω μετά λύπης αδελφοί, αι οικετήριοι αναφοραί των θελόντων ν' αναλάβωσι δημόσιον υπούργημα υπερήραν την κεφαλήν μου. Ο επιτήδειος δημόσιος υπάλληλος πρέπει να ήναι πρώτον αρμοδίως παρεσκευασμένος προς το έργον τούτο· αλλά και εκτός τούτου, ίνα δύναμαι να δίδω δημοσίαν θέσιν εις πάντα τον ζητούντα αυτήν, η Σερβία έπρεπε να ήναι τρις μεγαλυτέρα παρ' ότι είναι σήμερον. Αδελφοί! Ο υπηρετών το δημόσιον δεν πρέπει να επαγγέλληται τον κύριον, αλλά να εργάζηται επιμελώς και εμφρόνως νύκτα και ημέραν διά το καλόν των συμπολιτών του και της πατρίδος του· και υπάρχουσιν άρα γε πολλοί τοιούτοι, οι δυνάμενοι να τελώσι πάντα ταύτα **:** Ακούω μετά λύπης ότι γίνεται διάκρισις μεταξύ αυτοχθόνων [=Σέρβοι] και πολιτογραφημένων Σέρβων [=Σερβιάνοι]. Όχι, αδελφοί, μη χωρίζητε τας καρδίας, επειδή η Σερβία μας είναι ήδη αρκούντως διεσχισμένη. Ο Σέρβος είναι Σέρβος, οπουδήποτε και αν γεννηθή, αρκεί να στοχάζηται και να πράττη ως Σέρβος, αρκεί να ήναι αγαθός ανήρ και αγαθός πολίτης. Όταν λοιπόν αρχίζητε να κατατάσσητε τους αδελφούς εις την τάξιν των μη αδελφών, βεβαιωθήτε ότι εμπήγετε ιδία χειρί την μάχαιραν εις την καρδίαν σας. Επίσης μη κάμνετε διαφοράν μεταξύ των Σέρβων εκείνων πολιτών, όσοι πρεσβεύουσιν ετέραν θρησκείαν. Απ' εναντίας αδελφοί! Ας σεμνυνώμεθα ότι αλλόδοξοι χαίρουσι την διά του Σερβικού αίματος εξηγορασθείσαν πλήρη ελευθερίαν· ούτω θέλομεν αποδείξει ότι δεν ζώμεν καθώς μας κατηγόρησαν εν τω Μεσαιώνι.

[…] Από του Τιμόκου μέχρι του Δρίνου πάντες, είπεν [=ο Μιλόσχης], οι της Σερβίας κάτοικοι είναι τέκνα μου, και απ' ουδενός των αγαθών μου τούτων τέκνων δεν θέλω αποστρέψει την πατρικήν μου μέριμναν. […] Παρεχώρησα, είπε, την εξεργασίαν των μεταλλείων του Μεϊδάν Πεκ καθώς και το προνόμιον ναυτιλίας επί του ποταμού Μοραύβας εις Γαλλικήν εταιρίαν. Φρονώ δε ότι ο αριθμός των επί του Δανουβίου Γαλλικών ατμοπλοίων πρέπει να περιορισθή εις έξ.»

Ανακοίνωση σε παρακείμενη στήλη: «Νομίζω ότι σάς έγεινεν ήδη γνωστόν εκ Βελιγραδίου ότι ο ηγεμών Μιλόσχης, θέλων ίνα από τούδε μάθωσι να σέβωνται πάντες τον υιόν του Μιχαήλ, ώστε όταν παραχωρηθή η κυβέρνησις του τόπου εις χείρας του, να μη εύρη αντίστασιν, διώρισεν από τούδε αυτόν Αρχιστράτηγον, διατάξας και τας πολιτικάς αρχάς να υπακούωσιν εις τας διαταγάς του. Προσέτι δε έπαυσεν ο Ηγεμών Μιλόσχης διά διατάγματός του και πάντας τους υπαλλήλους και Γερουσιαστάς, όσοι ήσαν κόμμα του πρώην Ηγεμόνος [= Καραγιώργης]». *

* Ο Μίλος Ομπρένοβιτς, αρχηγός της δεύτερης σερβικής επανάστασης, 80χρονος πλέον επιστρέφει από την εξορία, όπου βρισκόταν εξαιτίας του αυταρχισμού του από το 1839, και σχηματίζει κυβέρνηση. Παραμένει επικεφαλής για ενάμισυ χρόνο, στη διάρκεια του οποίου καταφέρνει να μετατρέψει το αξίωμά του σε κληρονομικό. Πεθαίνει το 1860. Ο 37χρονος Μιχαήλ διαδέχτηκε τον πατέρα του αλλά δολοφονείται το 1868. Βλ. Barbara Jelavich, *Ιστορία των Βαλκανίων*, τόμ. Ι, *18ος-19ος αιώνας*, Πολύτροπον, Αθήνα 2006 [Cambridge University Press, 1983]. Λ. Σ. Σταυριανός, *Τα Βαλκάνια μετά το 1453*, εισαγωγή Traian Stoianovich, ιστορική επιμ. Β. Κ. Γούναρης, Βάνιας, Θεσσαλονίκη 2007 [Illinois 1958].

ΗΝΩΜΕΝΑΙ ΗΓΕΜΟΝΙΑΙ

Βουκουρέστιον, τη 3 8βρίου (Ιδιαιτέρα αλληλογραφία της *Βυζαντίδος*), εφημερίδα *Τηλέγραφος και Βυζαντίς*, Κωνσταντινούπολη 10-10-1859, σ. 3

«[…] Προ ημερών διατρέχει δυσάρεστόν τι μεταξύ του Ελληνικού Προξενείου και της εγχωρίου Κυβερνήσεως, το οποίον προσβάλλει και την Ελληνικήν Κυβέρνησιν και την εθνικήν φιλοτιμίαν. Είναι δε το εξής. Δύο **υπήκοοι** διεφέροντο προς αλλήλους και ο είς κατεδικάσθη να πληρώση προς τον άλλον ποσόν τι χρημάτων· μετά τινας ημέρας ο καταδικασθείς **παραιτήσας την ελληνικήν προστασίαν** έγεινεν **εγχώριος**, επειδή δε είτε δεν ευκολύνετο να πληρώση το ποσόν, εις ό κατεδικάσθη κατά την απόφασιν, είτε και δεν ήθελε να πληρώση, το Προξενείον έκαμε κατάσχεσιν των επίπλων του κατά τον νόμον, ίνα εκτεθώσιν εις δημοπρασίαν. Επιφορτισθείς δε την επί της δημοπρασίας επιστασίαν ο του Προξενείου διευθυντής Κ. Δημητρακόπουλος, όσα πράγματα αναγκαιούντα ίσως αυτώ, τω ήρεσαν, τα έκρυψε και δεν τα παρουσίασε να δημοπρατηθώσιν αλλ' ευρίσκονται εισέτι εις την οικίαν του. Ο δε κύριος αυτών, λαβών γνώσιν μετά παρέλευσιν καιρού τινος, ότι λείπουσι πολλά πράγματά του κατά την καταγραφήν και τον κατάλογον του Προξενείου, απηύθυνεν αγωγήν του εις το εγχώριον Κακουργοδικείον ως **εγχώριος**, προσκαλών τον Κ. Δημητρακόπουλον και καταμηνύων αυτόν επί κακουργήματι. Το επί της δικαιοσύνης υπουργείον διεβίβασε διά του επί των εξωτερικών υπουργείου την καταμήνυσιν εις το Προξενείον, προσκαλούν να εμφανισθή και παρουσιασθή την ωρισμένην ημέραν εις το δικαστήριον ο εναγόμενος Κ. Δημητρακόπουλος. Αλλ' ο Πρόξενος αντιλέγει εις τούτο, εφ' ώ και μέχρι της σήμερον εξακολουθείται αλληλογραφία μεταξύ Ελ. Προξενείου και της εγχωρίου Κυβερνήσεως, επιμενούσης ίνα ο εναγόμενος παρουσιασθή και δικασθή κατά τον εγχώριον νόμον. Ο Πρόξενος, ως μανθάνω, εζήτησεν οδηγίας επί του προκειμένου παρά της Ελλ. Κυβερνήσεως.

Πάντες όμως οι ομογενείς είναι κατηφείς διά την προσβολήν ταύτην του Ελληνικού ονόματος και δικαιούσιν όσα ο ελληνικός τύπος της Ελλάδος ανέφερε περί του διορισμού του Κ. Δημητρακοπούλου.»